

Motion till riksdagen 2005/06:Ub433

av Kerstin Engle (s)

Forskning om elkänslighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överväga möjligheten till ett framtida forskningsanslag för utveckling av en fri och oberoende medicinsk forskning om elöverkänslighet och konsekvenserna av ökande mobiltelefonanvändning samt konsekvenserna av de alltmera förekommande masterna.

Motivering

Runt 600 miljoner människor i världen använder mobiltelefon. Och det blir fler och fler. Samtidigt är det många som är oroliga för att använda mobiltelefon. Är det farligt eller inte farligt?

Det borde vara naturligt att ta människors oro på allvar. Tekniken utvecklas nu så snabbt att riskanalyser för hälsa och miljö inte hinner hålla jämn takt med den tekniska utvecklingen.

Den brittiska regeringen avrådde redan år 2000 barn från att använda mobiltelefoner och rekommenderade varningstext på telefonerna. 2005 konstaterar det engelska strålskyddsinstitutet återigen att mobiltelefoner kan vara farliga för barn.

I december 2004 publicerades en EU-studie där tolv forskargrupper fått fram resultat som visar att mobilstrålning orsakar skador på arvsmassan. En av forskarna i studien säger att i 40 års tid har man trott att de elektromagnetiska fälten från mobiltelefoner är för svaga för att kunna förändra arvsmassan. Men resultaten visar nu motsatsen.

En forskargrupp i Lund har visat att mobilstrålningen även perforerar blod- och hjärnbarriären samt ger skador och celledöd hos hjärnans nervceller även om långtidspåverkan ännu är oklar.

Professor Lennart Hadell i Örebro har visat på ökad risk för hörselnervstumör.

WHO har uppmanat alla länder att satsa på forskningsprogram om hur de elektromagnetiska fälten påverkar hälsan. Vetenskapsrådets experter förordar

Fel! Okänt namn på

dock ingen sådan forskning. Inte heller Forskningsrådet för Arbetsliv prioriterar denna forskning.

Fortfarande är forskarna oeniga om vilka effekter de kemiska föroreningarna i bl a kontorsmiljöer och de elektromagnetiska fälten har på människokroppen.

Klart är dock att en stor grupp människor har utvecklat allvarliga besvär. Mycket talar för att överkänslighetsreaktioner i bl a IT-miljö, som t ex elöverkänslighet, orsakas av en rad samverkande faktorer där kemiska och fysikaliska faktorer tillsammans med människans individuella toleransnivå spelar en avgörande roll. Det råder ingen tvekan om att elöverkänslighet är ett verkligt sjukdomstillstånd och därför måste tas på stort allvar.

Fenomenet elöverkänslighet har nu funnits i över 20 år. Trots detta har forskningen inte kunnat ge säkra förklaringar till vad som orsakar problemen. Oavsett vilka förklaringar som kan komma att ges kvarstår faktum – för dem som drabbas av elöverkänslighet är det ett reellt problem. I Socialstyrelsens Miljöhälsorapport 2001 uppskattas antalet elkänsliga personer i Sverige till ca 200 000 personer. Sjukdomsbilden varierar, men bland vanligt förekommande symtom som brukar uppges återfinns trötthet, huvudvärk, hudutslag, stickningar, värmekänsla och minnesproblem. Resultaten av undersökningar som gjorts pekar också på att det hos en förhållandevis stor grupp av befolkningen finns en oro för att elektriska eller magnetiska fält orsakar ohälsa. Det finns ett stort behov av ytterligare forskning som utgår från de drabbades behov.

Idag finns goda exempel på att organisationer, fackförbund, offentliga och privata arbetsgivare tar problemet med elöverkänslighet på allvar. I de fall elöverkänsligheten respekteras och tas på allvar får också de drabbade stöd och hjälp. Fortfarande finns dock alldeles för många exempel på när stödet inte fungerar eller helt uteblir.

År 2002 lade svenska och finska forskare fram nya forskningsresultat som ytterligare förstärker bilden att elöverkänslighet måste tas på allvar. Vad denna forskning visar är att elöverkänsliga får en allvarlig förändring i blodbilden efter exponering från starka elektromagnetiska fält. Tillsammans med de övriga varningssignaler som bl a pekar på strålningsriskerna från kraftledningar samt osäkerhet om mobiltelefonanvändningens långsiktiga inverkan på hälsan, finns stor anledning att anamma flera försiktighetsåtgärder.

Strålning från 3 G-master ligger långt under de värden som EU lagt fast som övre tillåten gräns. Denna svaga strålning har hittills ansetts som ofarlig. I oktober 2003 publicerades en studie från Nederländerna om att strålning från 3 G-master gett symtom av huvudvärk och yrsel. Svenska experter anser resultatet som oroande även om studien inte visar på permanenta skador på hälsan.

Den av myndigheter idag tillämpade sk försiktighetsprincipen ett viktigt bevis för att vi i fortsättningen måste använda oss av ett mer långsiktigt hållbart tänkande. Ett förhållningssätt där eventuella kortsiktiga vinster får stå tillbaka för de vinster vi kan göra i det långsiktigt hållbara perspektivet.

Lika uppenbart som behovet av att elöverkänsliga ej särbehandlas utifrån den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och FN:s standardregler står det klart att det behövs mer forskning om hälsoeffekterna av elektromag-

Fel! Okänt namn på

netiska fält. Mellan dessa två åtgärder bör det heller inte råda någon betydande motsättning. För att samhället på fullgott sätt ska vara kapabelt att hantera de effekter som kan uppstå genom användningen av el, måste forskningsmöjligheter ges för att klarlägga sambanden mellan orsak och verkan.

Stockholm den 30 september 2005

Kerstin Engle (s)